

Chapter 3 Playful Poems

Textbook side 64–91, Workbook side 44–71

Kunnskapsløftet – kompetansemål

Språklæring	Identifisere og bruke ulike situasjoner og læringsstrategier for å utvide ferdigheter i engelsk
Muntlig kommunikasjon	Bruke lytte og talestrategier Bruke grunnleggende mønstre for uttale, intonasjon, ordbøyng og setningstyper i kommunikasjon
Skriftlig kommunikasjon	Forstå hovedinnholdet i selvvalgte tekster
Kultur, samfunn og litteratur	Gi uttrykk for egne reaksjoner på engelskspråklige litterære tekster, film, nettkultur, bilder og musikk Uttrykke seg på en kreativ måte inspirert av ulike typer engelskspråklige litterære tekster fra forskjellige kilder

Mål i Textbook	Jeg kan: <ul style="list-style-type: none">- lese og forstå dikt- fortelle om hvordan jeg opplevde en tekst- framføre dikt på en kreativ måte- skrive et dikt – figurdikt
----------------	--

Tema for kapitlet	Lese morsomme dikt, dikt om dyr, skumle dikt og dikt om familien Skrive egne dikt
Gloser fra introsiden	Nouns: <i>brainstorm, rehearsal, topic, verse, idiom</i> Adjectives: <i>evil, funny, mean, scary, strange, playful, impatient</i> Verbs: <i>recite, repeat, rhyme, stress, brainstorm</i> Phrases: <i>See you later, toodle-oo, learn by heart, make someone laugh</i>
Sjangere	Dikt og Limerick
Grammar	Verb i simple present (presens) og present continuous (presens samtidsform)
Speaking	Reciting poems – Framføring av et dikt
Writing	Poems – Skrive dikt – figurdikt
Stairs Online	Chapters – Chapter 3 – Playful Poems Grammar – Verbs og Questions and answers Genres – Stairs Online 5 Poems

Om dikt

I dette kapitlet skal eleven bli kjent med noen engelskspråklige dikt. Diktene er delt inn i tre underkapitler, se "Tema for kapitlet" over.

Vi presenterer flest dikt med enderim, da rimene gjør diktene lettere å framføre for elevene. Samtidig er det enkelt å finne rimordparene i denne type dikt. Hvordan du ønsker å behandle diktene sammen med elevene må du vurdere ut fra elevenes forkunnskaper om dikt som sjanger, og i hvilken grad elevene i gruppa er modne for å samtale om diktenes form, innhold og budskap. Noen dikt vil være enklere å samtale om enn andre. Planlagte samtaler der du har tenkt gjennom spørsmål og problemstillinger på forhånd er et viktig redskap for elevenes tilnærming til sjangeren.

Noen kjennetegn

Dikt er eksempel på en ekspressiv tekst som gjerne uttrykker tanker og følelser og som alltid har et personlig preg.

Diktet består av verselinjer som betegner én linje i et dikt, og en strofe som består av flere verselinjer og som kan sammenlignes med et avsnitt i en tekst.

Dikt har både en ytre og en indre sammensetning eller form. Den ytre formen forteller noe om rytmen, antall vers og strofer diktet består av. Diktets indre sammensetning forteller om diktet har en lineær utvikling, syklisk eller om det ser tilbake på noe som har skjedd.

Alle dikt er satt i et miljø, der tanker og følelser kan bli beskrevet, men også sted i form av et geografisk punkt. Fortelleren i diktet kan være ulike personer. Er det jeg-personen som forteller eller handler diktet om en tredje person. Diktet kan være satt i en bestemt tid, eller kan beskrive noe som foregår over en periode.

Rim og rytme er kjente språklige virkemidler innenfor både musikk, prosa og litteratur.

Kapitteloppslag

Textbook side 64-65

Legg merke til at introteksten til dette kapitlet er satt opp som et dikt, med rytme, men uten rim. Teksten omhandler nettopp poesi og følelser, samtidig som den sier noe om diktets form. Ordene (substantivene og verbene) på kapitteloppslaget er hentet fra temaet dikt, men frasene og adjektivene er fra noen av diktene. Presenter målene for kapitlet for elevene, de omhandler evne til formidling av dikt, til egenproduksjon av dikt og til forståelse av sjangeren.

Textbook side 66–71 og 74–89

Diktene på Step 1 er stort sett korte dikt, med mange kjente ord. Disse diktene burde de aller fleste kunne lære utenat, noe som er aktuelt under Speaking hvor framføring av dikt er tema. På Step 2 og 3 finner du lengre dikt som krever mer utholdenhet av leseren og som har flere nye ord og kanskje for mange elever, ukjente ord.

Diktene i kapitlet er i all hovedsak ment for opplevelse. Dette er dikt som lett lar seg passe inn i ulike avslutninger klassen din måtte holde. Vi har valgt dikt som legger vekt på at alle elevene skal føle gjenkjennelse og mestring i forhold til innhold, forståelse og framføring.

Vi vet at klasser er svært ulike, bruk derfor kapitlet slik det er mest hensiktsmessig for din klasse. Plukk ut de diktene som du tenker elevene i gruppa har glede av innholdsmessig. Sett

av tid til samtale rundt temaene de tar opp og bruk spørsmålene i Activity som støtte i arbeidet.

Generelle spørsmål knyttet til diktene

Where are we? / What milieu or setting is described? (setting)

Who is "the voice" in this poem? / Who is writing this poem? (narrator)

What is this poem about? (theme)

How does this poem make you feel? (atmosphere)

Why do you like/dislike this poem? (recommendation)

Activity

<ikon for activity>

I Activity har vi stilt spørsmål som legger vekt på gjenkjennelse, forståelse og opplevelse av diktene, samt gjenfortelling av diktets innhold og virkemidler vi kan bruke i dikt, her; gjentakelser og bruk av adjektiv.

Idiomer

Når vi velger å uttrykke oss i idiomer, velger vi en ekspressiv, billedlig måte å uttrykke oss på. I stedet for enkeltord og lengre utgreiinger, velger man i stedet et kraftfullt billedlig uttrykk for å uttrykke hvordan vi føler oss eller tenker om noe.

I dette kapitlet har vi valgt å presentere noen engelske idiomer. Noen av uttrykkene har vi norske oversettelser for, andre ikke.

<på farget felt>

- *"rise and shine"* – uttrykker at det er på tide å stå opp og komme i gang med dagen ("opp og hopp")
- *"get up on the wrong side of bed"* – det norske uttrykket "har du stått opp med feil fot/bein i dag" bruker vi ofte om noen som er i dårlig humør
- *"scared to death"* – skremt til døde, bli dødsredd, veldig redd
- *"to shake like a leaf"* – å skjelve som et aspeløv, være veldig redd
- *"go pear-shaped"* – når noe går galt
- *"make your blood run cold"* – når blod fryser til is i årene, bli veldig redd, skrekkslagen
- *"jump out of your skin"* – "skremt fra vettet", at man blir fryktelig skremt/redd

Dersom dere ønsker å lære flere idiomer, finner dere mange gode nettsider ved enkle søk, søkeord "idioms english".

Workbook side 44–71

I tillegg til framføring av diktene, legger Workbook vekt på elevenes opplevelse av diktene og egen produksjon av dikt.

Fordi dikt gjerne framstår i kortform er det en ideell sjanger også til skriving. Dikt kan fortelle mye selv i sin enkle form. Dikt er overkommelig produksjonsmessig for de fleste elever og det er en sjanger barn liker både å skrive og framføre.

Rim og rytme er god språktrening ikke bare på morsmålet, men også i innlæring av fremmedspråk. Vi har vektlagt ulike diktformer som blant andre femrader og figurdikt, dikt uten enderim. Videre har vi oppgaver der elevene skal finne fram til rimpar i diktene. Elevene skal også skrive avsnitt der de forteller hva de oppfatter skjer i diktet. De blir her introdusert for begrepet *topic sentence*. De skal også løse oppgaver der de skal beskrive hva de føler og smaker ut fra en gjenstand.

Stairs Online

Kapitteloppgavene på Stairs Online omhandler i stor grad rimord. Under Stairs Online 6 Genres har vi ikke teksttypen Poems, men dere kan benytte Stairs Online 5 Genres Poems hvis det er ønske om digitale oppgaver knyttet til diktproduksjon.

Funny Poems <underkapittel>

Textbook side 66–71, Workbook 44–51

<step 1 ikon> <ill fra Textbook>

Dette underkapitlet inneholder to dikt på Step 1, *Kite* og *See You Later!*, begge er skrevet av anonyme. Forklar elevene hva Anon betyr. Kanskje kjenner noen av elevene til sangen *See you later alligator* som diktet er basert på. Den mest kjente innspillingen av denne ikoniske sangen er fra 50-tallet og ble sunget av Bill Haley & His Comets. Sangen er basert på akkordstrukturen til en 12-takters blues og er skrevet av Bobby Charles i 1955. Oppgavene i Workbook tar for seg forståelse av diktene, og av å kunne beskrive noe man ser. Elevene skal også lage et dikt med rim ved å sette inn rimord i et dikt.

<step 2 ikon>

The morning rush er skrevet av John Foster. Om seg selv sier Foster på hjemmesiden sin:

The first books I wrote were school textbooks! But I've always enjoyed poetry and when I was given the opportunity to compile a series of children's poetry books I jumped at the chance. That was in 1979 and I've been compiling poetry anthologies ever since. I've lost count of how many, but it must be somewhere between 150 and 200. I've also written twelve books of my own poetry.

Så skulle dere ha ønske om å lese flere av hans dikt, kan dere finne noen her. På den samme siden kan dere også få tips og ideer til hvordan man kan lære å skrive egne dikt.

Oppgavene i Workbook omhandler rimord og femlinjedikt.

<step 3 ikon>

Help er skrevet av Michael Rosen. På hjemmesiden sin sier han dette om dikt og undervisning:

The best thing you can do with poetry is just enjoy reading it together with the children. That has to be the starting point - not all that nonsense about quizzing them about adjectives and metaphors. So first thing: set up situations in which it feels good to read aloud together, read in groups, read silently. This could involve eg you putting poems up on the wall, without saying why! Just bung'em up and leave them there.

Just before play or going-home time, you could gather them on the carpet and say, 'hey listen to this' and read them a poem. No questions asked. Just read it.

Oppgavene i Workbook fortsetter å fokusere på rimord, morsomme ord, setninger og til slutt skal elevene skrive et morsomt dikt selv.

Grammar

Textbook side 72–73

Grammar fokuserer i dette kapitlet på verb i nåtid – *simple present* og *present continuous*. Disse to formene kan virke forvirrende på mange elever, fordi vi i norsk kun har en presensform uavhengig av om vi forteller om noe vi vanligvis gjør eller om vi utfører handlingen akkurat nå.

Vi vil anbefale British Councils nettsider, der du og dine elever blant annet kan se videoen *Grammar with Gran "The Woolly jumper"* som illustrerer forskjellen mellom *simple present* og *present continuous*.

Når vi arbeider med verb i presens uavhengig av om det er *simple present* eller *present continuous* foreslår vi at dere først arbeider med enkel setningsanalyse, slik vi gjorde i Stairs 5.

En øvelse for elevene i å forstå forskjellen på *present simple* og *present continuous*, kan være at de forteller hva de pleier å gjøre hver dag/uke/årlig (alt fra å pusse tenner, spise frokost, gå til skolen, trene og feire nyttår) for så å spørre dem om hva de gjør akkurat nå (*At the moment, we are learning English, we are talking English right now, etc.*). Mimeoppgaver egner seg også godt til dette. En elev mimer, mens de andre gjetter hva han/hun gjør. Av erfaring, vet vi at mange elever trenger tid og trening før de blir trygge på disse forskjellene.

<gloserute I margen; brush your teeth, eat breakfast, og to school, go training, celebrate New Year's Eve>

Workbook side 52–59

Grammaroppgavene innleder med at elevene skal finne verb i en Wordsearch (oppgave 80). I neste oppgave skal elevene plukke ut verb og skrive dem på linjene. Hensikten med oppgavene er å gjøre elevene oppmerksomme på hvilke ord som er verb. Oppgave 82 går ut på å knytte riktig verb opp til riktig dyr. Her er flertallsformen brukt, slik at verbet står og brukes i grunnformen.

I oppgave 83 får elevene bruk for det dere har gjennomgått av enkel setningsanalyse for å løse oppgaven.

Oppgave 84 stiller krav til at elevene kan formulere enkle setninger med utvalgte verb i presens. Vi anbefaler at du viser siden i tavleboka og minner dem på at de forsøker å variere hvem som utfører handlingen i setningene. Den neste oppgaven går også ut på å formulere setninger i *simple present*. Ordene elevene skal benytte i setningene, er ord som indikerer at dette er noe man har for vane å gjøre.

Oppgave 85 og 86 trener bruk av enkel presens i spørresetninger. Forklar elevene at vi gjør dette ved hjelp av verbet *to do*. Vis elevene hvordan verbet bøyes avhengig av hvem som utfører handlingen.

På side 56 i Workbook omhandler oppgavene presens samtidsform (*present continuous*). Her er det viktig å forklare elevene at for å danne denne formen av verbet er vi avhengig av hjelpeverbet *to be*. Dette er kunnskap elevene skal ha med seg fra 5.trinn, men en repetisjon kan være nødvendig for mange. Oppgave 87 har kun fokus på hjelpeverbet i setningen, hovedverbet står allerede skrevet i –ing form. I oppgave 87b skal elevene formulere spørresetninger med bruk av hjelpeverbet. De får mye hjelp av stillas gjennom skjemaet i oppgave 88, men de må kunne bøye verbet *to be*. Oppgave 89 og 90 stiller krav til at elevene er oppmerksomme på at man ikke alltid bruker *he*, *she* og *it* i alle setninger, men at ordene er erstatninger for fellesnavn eller egennavn. I den siste oppgaven, 91a og b skal elevene ved hjelp av ledetråder i teksten bestemme hvorvidt de skal skrive verbet i *simple present* eller *present continuous*. I oppgave b må elevene selv formulere setninger ved hjelp av verbene i oppgave a.

Scary Poems <underkapittel tittel>

Textbook side 74–83, Workbook side 60–63

Ghost train – fellesdikt

Textbook side 74–75

Fellesdiktet “Ghost train” av Brian Moses på side 74 og 75 vet vi av erfaring fungerer godt i full klasse. Dette diktet har en tydelig rytme som elevene fort oppfatter og hermer. Diktet har fem vers i tillegg til refrenget. La elevene få i lekse å lære seg versene utenat, ikke alle på en gang, men fordelt over et par uker. Refrenget er det samme og det lærer de raskt. Når elevene kan alt, kan dere gå ut på gulvet, danne et “tog” og “tøffe” rundt i klasserommet og ut på gangen mens dere framfører diktet før dere tar turen inn igjen i klasserommet. Dette diktet er flott å bruke til framføring for yngre medelever og foresatte.

Brian Moses har blitt omtalt som “One of Britain’s favourite children’s poets”. Dere finner flere dikt av han på hjemmesiden hans.

<step 1 ikon>

Under tittelen *Two short scary poems* møter dere igjen et dikt av Michael Rosen, en Limerick om en snegle, samt et dikt av nok en anonym, kalt *An accident*. Begge diktene har en overraskende slutt.

Det tredje diktet på Step 1 er *A dragon in the classroom* skrevet av Charles Thomsen.

Oppgavene i Workbook omhandler rimord, innhold i diktene, og en oppgave der elevene skal fortelle hva de synes om et av diktene. De skal også lære en vits utenat, *by heart*. Uttrykket kan med fordel forklares.

<step 2 ikon>

Transylvania dreaming er skrevet av Colin McNaughton. Vil dere lese mer av han kan dere finne diktet *I don’t want to go into school today*. Det har også en overraskende slutt, og

passer bra som utgangspunkt for samtale om ting vi ikke har lyst til å gjøre av en eller annen grunn.

Oppgaven i Workbook omhandler igjen rimord. Her skal også elevene skrive to avsnitt, *paragraphs*. Begrepet *paragraphs* bør dere repetere før elevene jobber på egenhånd.

<step 3 ikon>

På Step 3 er det to dikt, *Monster* av Richard Edwards og *The Thing* av Tony Bradman. Tony Bradman er en barnebokforfatter fra London. På hjemmesiden sin skriver han:

I love the feeling of being drawn into a story, the delicious sense of tension that comes from wanting to know what is going to happen next and almost being afraid to find out. That happens when you read the best stories – and as I found out, it can happen when you write a story of your own, too.

Oppgavene til diktene handler om rimord. Elevene skal også vise at de har forstått innholdet i *The Thing* gjennom å lage en tegneserie.

Poems about family<underkapittel tittel>

Textbook side 84–89, Workbook side 64–69

<step 1 ikon>

Dette underkapitlet handler om familiemedlemmer. På Step 1 har vi valgt et dikt av William Wise (amerikansk forfatter), *My little sister* og et av Roger Stevens, *Smelly people*. I dette diktet får elevene repetert navn på ulike familiemedlemmer, og de får også ideer til hvem og hva de selv kan skrive dikt om. Roger Stevens bor i Brighton og han driver nettstedet Poetryzone for barn. Han har skrevet mange barnebøker, men konsentrerer seg nå om dikt. Han skriver på nettstedet:

Hi, fellow poets. I always wanted to become a writer but I had to write lots of stories and poems before my first book...

Oppgavene i Workbook går på å fylle inn rimord, og å bestemme hva de tror foreldrene sier til den lille jenta. Elevene skal også sette sammen setninger som viser at de har forstått hva det andre diktet handler om. Ellers har vi her tatt med flere oppgaver om de ulike sansene.

<step 2 ikon>

My old man er et dikt om en kanskje litt mislykket fotballspiller. Diktet er skrevet av Andrea Shavick. Hun er en 'Londoner'. Ved siden av dikt, skriver hun bildebøker for barn. På hjemmesiden sin sier hun:

When I was at school I had no idea I wanted to be a writer, however I loved reading, especially fiction.

Oppgaven til dette diktet utfordrer elevene til å skrive nye versjoner av diktet, der de bytter ut nøkkelord slik at innholdet blir et annet enn det opprinnelige.

Stepmother er et dikt av Jean Kenward:

Jean Kenward is known world wide for her poems and rhymes for children, which have appeared in numerous anthologies and radio programmes.

I oppgavene til dette diktet skal elevene sammenlikne stemødre i ulik litteratur, og de skal skrive sitt eget dikt om et familiemedlem.

Speaking

[Textbook side 90](#)

Å lese høyt og kanskje uten lesestøtte kan virke skummelt for mange elever. Derfor må du vurdere i hvor stor grad den enkelte skal benytte seg av skriftlig støtte under framføringen. Det er liten tvil om at det blir lettere å fokusere på virkemidlene i framføring dersom eleven er trygg og kan diktet hun eller han skal framføre. Dersom all energien går med til å våge og mestre selve lesingen, blir det vanskeligere for eleven å ha fokus på stemmebruk og presentasjon.

<Faksimile, Ways to read a poem_side 90TB>

La elevene velg dikt fra kapitlet, men vær åpen for at de kan ha andre dikt på repertoaret sitt. Det kan likevel være greit at du selv har lest og godkjent diktet på forhånd. Det er alltid interessant å vite bakgrunn for valg av dikt. Derfor bør eleven også få mulighet til å begrunne valget sitt. For å fremstå som en god rollemodell for elevene er det viktig at du også velger deg et dikt. Om du velger fra andre kilder er opp til deg, men du bør starte med å framføre diktet. Begrunn også ditt valg av dikt.

Gjennomgå side 90 i Textbook grundig, før elevene velger dikt, og starter å øve.

Writing

[Textbook side 91](#)

Å skrive dikt er morsomt, men vanskelig for noen. Derfor tenker vi at målet ikke alltid skal være å skrive dikt på rim, men å få til et dikt som gir mening både for den som skriver og ikke minst for den som leser. På Writingsiden får elevene hjelp til å skrive som rimer, men de møter også et figurdikt, et dikt om en drage. Noen ganger kan figurdikt være en god løsning for elever som strever med å få til å rime. Figurdikt kan skrives på ulike måter, som på Writingsiden der teksten skaper formen (på dragen), eller man kan skrive i et ferdig omriss, der ord og setninger fylles inn i en ferdig form, se Workbook side 71. Bruke gjerne oppgavene fra Workbook og lag dikt sammen med elevene der. Da er tavleboka et godt redskap. Denne formen for modellering er en fin start før elevene slippes løs helt på egen hånd.

Les side 91 høyt sammen med elevene, oppklar eventuelle misforståelser og svar på de spørsmålene elevene måtte ha til oppgaven.

<Faksimile, Shape Poem side 91>

Acrostics

Hvis dere ønsker og har tid er det også morsomt å skrive dikt ut fra bokstavene i for eksempel navn:

ADAM

Awesome
Dad

Always there for me
My dad

JANE

Jolly good friend
Always happy
Never bored
Excellent student